

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISK DAGBLADET

Reedel, 25. juunil 1971

Nr. 50 (3635)

13. aastakäik

Lepingud sõlmiti viimasel minutil Streike ei tule

Teisipäeva hilisõhtul jõudsid Rootsi Tööandjate Liit ja Ametiühingute Liit lõpuks kokkuleppele palga kõrgenduste suhtes. See tähendab lühidalt seda, et ametiühingute poolt ähvardusena esitatud punktstreikeid jäävad ära ja n.n. töörahu on kuni edaspidiseini päästetud. Kokkulepe tähendab järgneva kolme aasta jooksul palgakõrgendusi 27,9 protsenti võrra.

Uued palgad pole lõplikult vormistatud enne kui septembris, kuid esimene pool retroaktiivsetest palkadest makstakse välja pärast puhkusi, s.t. augustis. See tähendaks läbilõikes 300 kr ekstra igal ametiühingu liikmele. Ülejäänud pool makstakse välja jaanuaris.

Uus leping annab käesoleval aastal palgakõrgendusi 9,9 protsenti, järgmisel aastal 10,3 protsenti ja 1973. a. 7,7 protsenti. Peale selle tühistatakse tänavu kõikide tunnipalku 40 ööriiga. Vastavad arvud aastateks 1972 ja 1973 on 25 ja 30 ööri. Madalalpalgaistele garanteeritakse peale selle ekstra tunnitasu 21 ööri tänavu ja 22 ööri 1972.

1973 kehtestatakse peale selle ka uus pensionisüsteem, mille kohaselt LO liikmed saavad ametnikega võrdsed õigused. Muuhulgas pensionilemineku alates 65 eluaastast. Samuti saavad pikaajalised haiged paremaid elatustingimusi alates järgmise aasta septembrist.

Kokku maksavad palgakõrgendused ajavahemikul 1971–73 kuus miljardit krooni. Otsuse jõudlusestena töusevad muidugi ka hinnad. Peale selle kardetakse, et kõrgendatud tootmis- kulud eriti väiksemates eksporttööstustes põhjustavad nende võistlusvõime vähenemist välisurgudel. See tähendaks edaspidi veelgi rohkem pankrotte, tööstuste sulgemisi jne.

BALTI SAATUS KANADA SENATI VAIDLUSTEL

OTTAWA — Kanada valitsuse ametlikul esindajal Senatis, endisel välisministri Paul Martinil oli raske paareidida 3. juunil Kanada Senatis toimunud debati rünnakuid peaminister Pierre Elliot Trudeau poolt allakirjutatud N. Liidu-Kanada koostöö protokolli ja tema väljenduste N. Liidu reisi. Konservatiivide parteis- se kuuluv senaator Paul Yuzyk puudutas debati ka Balti riikide saatust, tuues esile 1920. a. sõlmitud rahule pingute kõige jämedamat rikkumist N. Liidu poolt. See oli senaatori poolt esitatud näitena, et N. Liit ei ole kunagi pidanud kinni lepingutest, mis pole Moskva huvide.

Senaator Yuzyk tõi ühtlasi esile, et kultuurisidemed, mille süvendamist N. Liiduga peaminister soovib, on olnud kogu aja väga ühekülgised. Kanada on vastu võtnud mitmeid N. Liidu ansambleid, koore jne. koos propaganda ja spioonidega, kuid Kanada grupid on harva N. Liidus käinud. Mis puutub tehnilise informatsiooni, siis ei ole Moskva kunagi olnud nõus ei ole Moskva kunagi olnud nõus andma sel alal midagi kapitalistlikele riikidele ja pealegi on siin palju rohkem õppida USA lt, Inglismaalt, Saksamaalt ja Jaapanilt.

"Seega saaksime meie sel alal N. Liidult väga vähe kasulikkust. Küll oleks aga N. Liidul väga palju saada meilt. Quo vadis, Kanada?" ütles senaator Yuzyk, kes lisas, et peaminister Trudeau tundub olevat "Judepessimeis" ohver.

Senaator Yuzyk väitis edasi, et Kanada peaminister võtab omaks, et ta ei tahtnud haavata Brezhnevi ja Kossoginilt, kuid ei pörganud tagasi haavamast vabadust armastavaid ukrainlasi. Kanada valitsus oleks pidanud nende kaitsesse välja astuma kui ta asub "vabaduse, töö- ja õiguse ning seaduste austamise printsiipi- desse".

UPPUNU LEITUD

Nacka politsei, kellele allub ka Salsjöbadaeni politseipiirkond, lei- dis laupäeval, 19. juunil Gäsö vete järjekordsel traalimisel 12. juunil kalastusel paadi ümberminekul uppunud 59-aastase Karl Lepa surnu- keha.

Tallinna-süsteemi raketid mõistatus USA ekspertidele

WASHINGTON (VE) — Kas Tallinna-raketid on lennukitörje või raketitörje relvad? Selle probleemi kal- lal juurdlevad vastavad ekspersed Washingtoni sõja- ja välisministeeriumites ning luurekeskustes. Seda küsimust peetakse USA kaitsejõududele ja välispoliitikale väga oluliseks, nii nagu selgub tuntud poliitilise kommentaatori Joseph Alsopi kirjutusest ajalehes "The Washington Post" 4. juuni numbris. Juba varem on Ameerika Ühendriikide ajakirjandust läbinud teated nn. Tallinna süsteemist, mist olevat üheks peamiseks lülis N. Liidu kaitsemehanismis võimaliku aatomirünnaku vastu.

Alsopi kirjutusest selgub, et Tal- linna nimega ei kutsuta mitte ainult seda strateegilist tõrjesüsteemi, vaid ka selle üksikkomponente — rakette koos väljalaskeplatvormidega. Tal- linna-rakette olevat kokku 1200 ja nende ametlikuks nimeks on SA-5 ning selle nimetus kohaselt on nad seni klassifitseeritud kui lennukivas- tased raketid.

Viimasel ajal on aga ameeriklas-

te asjatundjate hulgast avaldatud ar- vamus, et Tallinn-rakettides on hoopis tegemist ballistiliste raketide hä- vitamiseks ehitatud raketitega, n.n. ABM-idega, milledele aga venelased on nende tõelise olemuse amsteerimiseks katsunud anda lennukitörje raketide iseloomu.

Sellele ameeriklaste arvamusel on viinud järgmised asjaolud. Tal- linna-raketid on väga suured ja

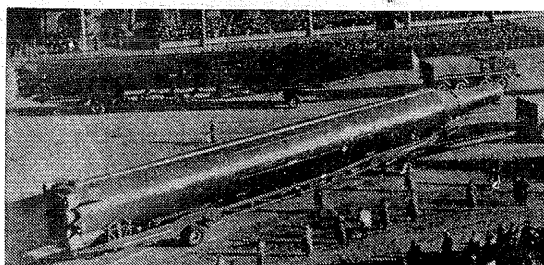
väga kallid. Nad võivad tõusta kõrgemale maa atmosfäärist, sinna kus lennukid ei opereeri, kuid mil- list keskkonda läbivad kontinenti- devahelised ballistilised raketid en- ne, kui nad hakkavad langema maal asuvate sihtmärkide suunas.

Järg. lhek. 2

Saated Saksast ei katke

BONN (EPL) — Ameerika Mün- chenis tegutsev raadiojaam Radio Free Europe võib jätkata oma saa- teid Lääne-Saksamaa pinnalt nii kaua kuni ta ei riku Lääne-Sak- samaa seadusi ja määrusi, seletas Bonnis valitsuse esindaja Rüdiger von Wechmar.

Seoses Saksas-Vene ja Saksas-Poola kokkulepete allakirjutamisega käis idariikides tugev kampania Radio Free Europe'i ja Radio Liberty tege- vuse lõpetamiseks Saksamaal, kuna nende saatet on määratud informatsiooni andmiseks ida rahvastele nen- de oma keeles. Alles mõne päeva eest ründas Poola välisminister Stefan Jedyrchowski teravalt Lääne-Saksamaad, kuna see lubab teguts- da oma pinnalt "Poolale vaenulikke raadiojaamu".

Kas Tallinna süsteemis on aatomraketid ülalolevast tüübit?

Eelnõu vanema tööjõu kaitseks

Vanema tööjõu kaitseks on valitsus esitanud riigipäevale seaduseelnõu, mis arvestuse kohaselt jõustaks selle vastuvõtmisel riigipäeva poolt. Eel- nõu esitamine on tingitud raskusist, mis vanemal tööjõul on eriti viima- sel ajal tekkinud tööturul, kus muuhulgas majanduselu struktuuri- muudatuste tagajärjel paljud töötajad alates 50 eluaastast on pidanud olema töötä pool aastat ja rohkem.

Seletuskirjas väidetakse, et olukord, kus ühiskond peab niisugustel korda- del vahele astuma ja vanemale töö- jõule muretseda oma vahenditega äraelamise võimalusi, on ebarahul-

dav. Võib pealegi tekkida olukord, kus töövõimelised inimesed tööturul jagatakse kahte kategooriasse: noo- red, keda tööandjad eelistavad töö- andmisel hea töötajad võimaldamise- ga, ja vanemad töötajad, kel on ras- ke leida tööd tööturul. Sellepärast paneb eelnõu tööandjatele peale eril- lised kohustused vanemate töövõtja- te kaitseks.

Kaitseabinõude rakendamise eel- tingimuseks on, et asjaosaline oleks viimase kolme aasta jooksul olnud kaitse teenistuses vähemalt 24 kuud. 55-aastaste kohta on tasuline ülesit- lemise aeg kuus kuud, 50-aastastel — neli kuud ja 45-aastastel — kaks kuud. Tasu suurus arvestatakse üldi- sel puhkusetasu printsiibil. Permite- ringul, mis kestab üle 14 päeva, on töövõtja õigustatud saama täielikku töötasu ülenalutava aja kestel. Peale selle kehtib tööpüudusel ülesõeldud vanema tööjõu suhtes eeskiri, et neil on uue tööjõu värbamisel eesõigus töölevõtmisel samas ettevõttes. See õigus on siiski piiratud kuuele kuule, arvates töökohtalt vabastamisest.

Eelnõu näeb ka ette läini tööame- titele kontakti võtmise kohustuse et- tevõttega, kus on vähemalt viis töö- tajat. Üldise rõhutatakse vajadust tek- kivaid küsimusi esijoonesse kasutada la- hendada kokkuleppe teel. Kui see ei peaks andma tulemusi, võib töötam- anda juhiselid ettevõtetele. Kaasa ta- hetakse ühtlasi tõmmata ka vasta- vaid kutsuühinguid, kelle esindajale on ette nähtud kaasaraäkkimise õigus läbirääkimistel. Kui tööandja silm- nähtavalt ignoreerib AMS juhiseid, võib viimane ette kirjutada, et ette- võtte tohib ametisse võtta ainult neid töövõtjaid, keda töövahenduse saadab või vähemalt korral kiidab. See oleks aga äärmisel heksal tarvitusele tulev abinõu. Kaldub tööandja ka neist et- tekirjutustest kõrvale, võidakse tema vastu tõsta süüdistus.

A. Roseman

Eesti võit Rootsi üle TARTUS

Tartus toimus Eesti-Rootsi maa- võistlus kiinnevõistluse alal möö- dunud nädalavahetusel. Eesti võitis 30.045 punktiga Rootsi 27.666 punkt- ti vastu. Samal ajal võitsid eesti juniorid rootslasi 28.890:25.645.

Individuaalselt parimaks osutus rootslane Lennart Hedmark, kes ko- gu 7.861 punkti, teiseks jäi eestlane Kaido Meitern 7.699 ja kolmandaks Toomas Berendsen 7.656 punktiga.

Tsarapkin sai juudi palveraa- natu ja apelli...

Lillekimp sisaldas APELLI

KOPENHAAGEN (EPL) — As- jael vene välisministri abi Tsarapkin külastusel Kopenhaagenis, andis üks väike tütarlaps talle üle suurs kimbu lilli plastpakendis. Tsarapkin naeris laialt ja oli lii- gutatud tähelepanust.

Vastl ajal selgus, et Tsarapkin oli lillekimbuga saanud "Aktisioonigrupp N. Liidu Juutide Abistamiseks" apelli, milles nõuti nõukogude juutide- le väljarännuvabadust ja üldse nen- de kui vähemuse olukorra paranda- mist. Lillekimbus leidsus ka juudi- sus venekeelse palveraamat, mille omanikke Venemaa on karistatud "antisovjetliku propaganda" oma- mise pärast. Paluti lahkesti lugeda, et välisministri abi ise saaks selgu- se, kas süsiline raamat on tõesti "nõukogudevastane propaganda".

Inglismaale avatakse UKS EUROOPASSE Inglane ise kahevahel

LONDON (VE) — Pariisis, Elysee palees, samas ballisaalis, kus Charles de Gaulle oli varem kahel korral nurja ajanud Inglismaa liitumiskavatsused Euroopa Ühisturuga, toimus hiljuti selles küsimuses kokkusaamine Inglise peaministri Edward Heathi ja Prantsuse presidendi Georges Pompidou vahel, mida jälgis üle 300 ajakirjaniku. Esimeseks sõnavõtjaks oli Pompidou, kes ütles: "Paljud arvavad, et Inglismaa ei püüdnud end üldse Euroopasse kuuluvaks ja tahtis Euroopa Ühisturuga pääseda vaid selleks, et seda hävitada. Paljud teised jällegi leidsid, et Prantsusmaa on valmis lõpmatuseni oma vetot kasutama, et Inglismaad Euroopa Ühisturust eemal hoida. Täna aga on sin kaks meest, kes leiavad, et need arvamused ei vasta tõele. On väga tõenäoline, et saavutatakse kokkulepe Inglismaa ja Euroopa Ühisturu vahel juunis algavatel läbirääkimistel."

Peaministri Heath ütles omalt poolt muu hulgas: "Ma olen juba kaua olnud veendumusel, et Euroopa peab kasvama ühiseks koostööks ja ka Inglismaa peab kuuluma sellesse laiemasse ühisesse perre. Ma usun, et ainult sel teel saame kindlustada tulevikurahu meie kontinendil."

Inglismaa, kes hiljaks Euroopa 14 aastat tagasi kui kirjutati alla Rooma lepingule ja kes hiljem ise kahel korral ühisturu värvatare taha jäeti, on nüüd ilmselt saanud lõpuks sissepääsupileti ja tundub kõigiti tõenäolisena, et ta seda kasutab.

Heath-Pompidou kokkulepe ei avanud uut ühisturuga mitte ükski Inglismaale, vaid ka Iirile, Taanile ja Norrale, ning 1973. aastaks kasvab Euroopa Ühisturu liikmesriikide arv praegusest kuult kümnele.

See moodustaks ühtekokku 253-miljonilise rahvastepere aastase koguproduktiooni väärtusega 660 miljardit dollarit, mis jääb maha ainult Ameerika Ühendriikide toodangust. Hiljem võivad liituda veel teised Lääne-Euroopa riigid nagu Rootsi, Portugal ja Hispaania. Muidugi võib Inglise parlament veel Heathi plaani nurja ajada ja ilma Inglismaata ei tuleks ka Euroopa poliitiliselt ning majanduslikult kohesioonisist lähema-

te aastakümnete jooksul midagi välja.

Heath-Pompidou kokkuleppele pandi alus nädal varem Brüsselis toimunud nõupidamisel, millest võtsid osa kuu liikmesriigi välisministrid ja Inglismaa esindaja Geoffrey Rippon.

Seal lepitati kokku Inglismaa vastuvõtu põhitingimuste osas, kusjuures ka mõningad kõrvalasjaolud soodustasid kokkuleppe saavutamist. Üheks nendest oli Lääne-Saksamaa hiljutine iseseisev samm saisa marga kurssi elasteks muutmiseks, et vältida inflatsioonist vastu. See aitas Pompidou veenda, et Saksamaa jõule on tarvis mingisugust vastukaalu. Teiseks soodsaks asjaoluks oli Manstfieldi resolutsiooni läbikukkumine USA Senatis. Mansfieldi testavasti tegi ettepaneku USA NATO vägede vähendamise 50 protsendi võrra, kuid Senati vastupidiine otsus kinnitas Euroopa loomis, et NATO omab tugevat kaalu tulevikuks toimuvatel läbirääkimistel Varssavi pakti riikidega vastastikkuse sõjavägede kärpimiseks Kesk-Euroopas. Seejuures teavad aga Euroopa riigid, et üksikoli kuidas sellised läbirääkimised ka ei lõpeks, jääb Euroopa ikkagi sõltuvaks USA tuumakaitsest.

Peaministri Heath ütles enne ärasõitu Pariisi: "Me seisame tavaliselt tahetproovi ees. Kas meil jat-

kub küllalt tarkust saavutada seda konstruktiivsel ja koostöölisel teel, mida Napoleon, aga Hitleril on läinud korda saavutada sõja ja hävinguga?"

Pompidou ja Heathi läbirääkimised ainult tõlkide juuresolekul kestsid 12 tundi ja atmosfäär kokkuleppe saavutamiseks oli juba algusest peale soodne — nõupidamiste esimesel päeval alustas näiteks prantsuse raadio oma hommikust saadet tavalise "Bonjours" asemel ingliskeelse tervitusega "Good morning". Tähtsamateks päevakorra punktideks olid kaubanduslike eeliste võimaldamine US-Meremaa, millise riigiga Inglismaal on tugevad emotsionaalsed sidemed ja naelsterlingi küsimus. Mõlemis küsimuses osutas Pompidou vastutulekut. Jõuti kokkuleppele, et US-Meremaa võlel ning juustule tuleb leida turustamisvõimalusi ja et otsustati komplikatsioonide läbirääkimise Inglise naela pärast hoida eemal Euroopa Ühisturu üldisest päevakorrast, nii et see ei saaks aeglustada Inglismaa liikmekastumise protseduuri. Vastutaks nõudis Pompidou, et Inglismaa peaks oma poliitika esmaajoones silmas Euroopa Ühisturu huvisid ja jätkaks sidemed Commonwealthi ning USA-ga selle kõrval teisejärguliseks.

Pompidou andis hiljem jutujamises Brüsselis päevalehes "Le Soir" kusi ta ütles muu hulgas: "Lääne-Euroopa riigid ei ole filistiaarid, kes vahetavad oma elukaaslasti aja kuue kuu tagant."

Kui me abiellume, siis on see mõeldav igaveseks. Seepeärast peame me ka asja väga tõsiselt võtma." Pompidou leiab ühtlasi, et Euroopa organisatsioon ühiseks keeleks peab jääma prantsuse keel ja Heath näib sellega nõustavat Põhjusena esitab Pompidou fakti, et inglise keelt kõneldatakse ka Ameerikas, kusjuures aga ühisele Euroopal peaks aga olema sellest erinev ühine keel juba selgemal piirilise identseuse saavutamiseks.

Sama asjaolu aga puhus Inglismaal tuult nende purjedes, kes ei pea soovitatavaks, et Inglismaa astuks Euroopa Ühisturu liikmeks.

Viimane Harris Poll'i uurimus näitab, et 62 protsenti inglasiest on selle vastu, ainult 20 protsenti soovivad kusi Ühisturu riigiga liitumist ja 18 protsenti on kaheval.

Veel paar aastat tagasi oli Inglise avalik arvamus ülekasuliku Euroopa koostöö poolt. Olukorda muutis esmaajoones kaks prantslaste vetot, mis sügavalt mõjaldas inglase enesetunnet. Rõlli mõlgi sin ka inglase sissekasvunud umbusaldus teiste rahvaste vastu, kuid praegu on kõige tähtsamaks kaalutluseks kartus, et Ühisturu kõrgemad toidusäetehinnad suurendavad Inglismaal määrgatavalt elukallidust. Samuti kardetakse, et Inglismaa ei suuda Euroopa Ühisturust vähemalt alguses teiste liikmesriikidega võistelda.

Inglismaa liikmeks astumine kiirendaks aga kahtlemata Ühendatud Euroopa idee realiseerumist ja kui Prantsusmaa otsustaks jälle oma vetot kasutada, pöörduksid ülejäänud viis liikmesriiki Prantsusmaa vastu ja jätkaksid selle isoleeritud olukorda ilma vastukaaluuta Inglismaa näol satuks Euroopa Ühisturg tõenäoliselt Lääne-Saksamaa domineerimise alla. Kitsaksjääval turul ei oleks aga teistest küllselt seadavat raamistust, mida Saksamaa vajab oma kommunistlike naabrite vastu suunatava poliitika põhjauksuks. Ohustatud oleks ka Itaalia, kus tegutses Euroopa suurim ning mõjuvõimsaim kommunistlik partei.

Briti peaminister Heath

Euroopa tööstuslikus sidamikus on nii mitmeidki ühiseid probleeme. Pärast Teise maailmasõja lõppu läksid paljud riigid üle maamajandusele linnaajandusele ja pärast sõjaegne sündinud järsk suurenenine nooredas rahvastikku. Lääne-Saksamaal on näiteks 28 protsenti rahvastikust alla 18-aastased. Inglismaal on selles vanusegrupis noorte suhe 29 protsenti ja Prantsusmaal koguni 30 protsenti. Rahutu noorus, koterikriis ja õhu saastamine hõlmavad paasegu kõiki suuremaid linnu, eriti aga 11,5 miljoni elanikuga Londonit, 8 miljonilist Pariisi, 10,5 miljonilist Ruhri kompleksi ja Hollandi linnastikku, kus 4 miljonit inimest elab Utrechtist kuni Rotterdamini ulataval alal.

Inglismaa ja kuuel Ühisturu riigil on enam-vähem võrdne keskmine sissetulek elu elaniku kohta (kõige madalam Hollandis 1860 aastast ja kõrgeim Prantsusmaal 3260 aastast) ja seega ostujõud umbes samasugune.

Põhjaranna eestlaste kokkutulek

Kaberneeme, Koipe ja Rannu Kodukoha Selts korraldab ühise sive kokkutuleku 14. aug. Käesoleval aastal, minimeist ja lühise mererannaga looduslikult kaunit VALGERANNAL, Ugilparis, Hal-landi maakonnas.

Ühine kokkutulek algab kl. 12.00. Kavast: Avasõna, deklamatsioon, palvus, peakõne ja vabaõhuetkan- deid. Täpsem kava teatakse hol- jem. Kohapeal toimub ka KKRK- Selti aastapeakoosolek. Toitlustami- ne kohapeal. Õõhimiseks lahedad võimalused. Ühissõit bussiga. Buss väljub Boräsis 14. aug. hom- mikul kl. 7.00 Raekoja platsilt Gõte- borgi, kus peatub Gustav Adolphi tu- rul. Sealt lahkub buss kl. 8.30 ja peatub Lindomes jaama ees kl. 9.00. Valgerannale jõuaks kl. 11.00. Taga- sõit samal õhtul kl. 18.00–19.00 tul- dud teed ja jõuaks Boräsi tagasi kl. 23.00. Bussiga ühissõitkuse valjale eelregistreerimine telefonil 10 12 51 E. Art Boräsis, 51 70 50 E.Lilleste Gõte- borgis ja 27 90 29 M. Karisara Mõindalis. Eelregistreerimine teostada hiljemalt 5. juuliks.

"TEATED"

Eesti kohta

Svenska Dagbladet avaldas, ilmselt vene agentuuri APN andme- tel, jürgmise sõnumi: "Eesti 200 tu- letorni Lääncmere kaldel ja saar- tel on saanud oma ajaloo ääja li- munud rannatu näol. Esimene tu- letorn, Kijul, ehitati kuuestiküm- nendal sajandil Hiumaal."

Kus asub tuletoorn? Kus on Kijul, kus Hiuma? Kas on mõtet sellisel venepoolisel Eesti tutvustamisel, kui nimeid ei soata transkribeerida? Võib ju arvata, et tegemist on Kõ- pu tuletoorniga Hiumaal... Okupatsiooni eestlastist kvieslingud on ilmselt võimetud parandama vene- laste vorme.

Nende ühiste tegurite tõttu on nüüd võimalik pilti luua ka läbiõie euroopalasest.

Ajakiri "Readers Digest" sooritas vastava uurimuse 1969. a. küsitle- des 24.000 täiskasvanut 16-s riigis.

See näitas, et keskmine "Euroman" on 34-aastane, abielus, 1,5 lapse isa, kes töötab vabrikus või ettevõttes kus on 50 või rohkem töötajat. Lisaks igasugustele sotsiaalühvituksle saab ta 50 dollarit palka nädalas puh- talt kätte. Ta lõpetas oma koolikäi- mise 16-aastasena, kuid oskab siiski ühte vöörkeelt (enamasti inglise keelt) püsivalt, et lugeda selles kee- les ajalehte ja saada aru filmidest. Ta vaatab oma televisiooni 13 tundi nädalas ja on autoomark — enamas- ti tagasihoidlik Renault, Fiat või Volkswagen. Tal on pangasave, kuid hoiab samal ajal pisut kuida kodus, et ta kindlustatud kui paberraha kuusi palks järsku oma viituse ka- tama. Lääliõike eurooplane on üht- lase otsusele jõudnud, et ta huvid ulatuvad üle riigipiiride ja ta pooldab Ühendatud Euroopa ideed.

Kas asub ka inglase nüüd sellele seaukole? Võibolla, kuid kindlasti alles pärast üht reikamat lahingut Inglise poliitikas. Kui avalik arvamus kaalub Ühisturuga astumise vastu, võib tõõerakonna juht Wilson valida sama kursi. See aga tekitaks lõhe tõõerakonnas eneses, kuna Wilsoni abi Roy Jenkins on ammuu Euroopa Ühisturu idee pooldaja. Samasuguse raskest olukorras leivad end konser- vativid, kui selgub, et Inglise "mees tänaval" ei pea Euroopasse astumist heaks ideeks.

Hiina ehitab lennukeid

Kommunistliku Hiina lennavae tuumiku moodustasid seni Hiinas N. Liidu MIG–19 jahilennukite mu- tri kohaselt valmistatud lennukid, millelised produtseeriti keskmiselt 200 tükki aastas Mukdenis, Mand- zhurias. Plaanid anti hiinlastele kasutada kuuekümnendate aastate algul, millal Moskva ja Pekingi vahel valitsesid veel sõbralikud suhted. Hiina valmistas neid nü- võrd õhralti, et lisaks oma tarvi- dusele jätaks neid veel müügiks Pakistanile.

Umbes nädalapäevad tagasi tuli teade, et lisaks oma praegusele 2800- le sõjalennukile, valmistab Hiina nüüd keskmiselt 10 uut düüslennu- kit kuus mitte enam vene, vaid ju- ba oma skeemide kohaselt.

Hiina üld lennukid on läänes tuntud F–9 nime all ja lendavad kaiks korda kiiremini kui hääl — umbes 1400 miili tunnis. Nende len- nuulatus on 500–800 km ja lennuk saab vabalt manövrerdades opereeri- da kuni 8000 m kõrgusel. Enamus lääneriikide spetsialiste arvab aga, et hiinlaste üld lennukid jäävad alla N. Liidu MIG–21 ja USA F–4 Phantom tüübilistest.

Jaan ei taha õhtul õigel ajal ma- gama minna.

"Kui mina nii vana olen kui sina, siis ma läksin alati koos kanade- ga magama," räägib vanasema.

"Huvitav, kuidas sa küll õrrele said," imestab Ants.

"Lääs ahvatleb meie meremehi ärahüppamisele"

Lääs ahvatlevat nõukogude meremehi ärahüppamisele. Kuidas seda tehtavat, sellest jutustab okupeeritud Eestis ilmunud V. Anslani raam- matük: "Lugusid meremehi märkmikust", kust loeme ühe Luhaveri nimelise meremehi kohta, kes suure torni puhul jäänud laevale peis- kunud hilgellainselt lennutatud heeringatünnide alla ja tal mürdunud jalaladu. Ta viidud Islandi parimasse haiglasse.

Autor kirjutab (lk. 70): "Haiglasse jui ta kuus ajaks. Selle jooksul kü- lastasid teda mitmesugused mehed. Nõukogude konsul tegi seda mitmel korral. Mehe otsisid üles ka mere- meeste "üleahvatimise spetsialistid" kes sellistele Luhaveridele lausa mai- ad. Muidugi mõista polnud nad kos- titamisega kitsid. Luhaverile pidi Lääne elu palstama ei vähema aga rohkemana kui paradisisma. Kuna haige tundis end juba paremini, mää- rati talle veel üks "hõrgutus" — vii- mane trump. Luhaverile määrati sa- nitariks võlvu kauritar, kes oma päev-päevalt kasvavat "armastust" tema eest varajata ei suutnud. Lu- haver võitles endaga õõ läbi.

Ühel pool koju jäänud naine, kellel on laps, teisel pool paradisi- likus Islandis see valges kitlis ar- munud ingel, kes talle uut kodu ja armastust pakkus."

Et Läänes selliselt nõukogude me- remehi "püütakse" on autori vaba fantaasia.

Luhaver otsustanud siiski koju tulla. Aga kodus oodanud teda pisi- asjade ületamatu riit. Naine ei saa- nud lapse pärast tööle minna. "Vee-

transpordi kliinik keelanud Luhave- rile uue meremeheku. Ta jäänud aastaks koju, kus ta elu muutunud pörguks. Elatud tema haigusrahadest, mis muidugi kolme jaoks olnud lii- ga napp summa. Naine, kella ta kroonuteenistusest vabanedes oli kaasa toonud (ilmselt mõni Marjus- sa! A.K.), muutunud fuuriaks.

Kui Luhaver uuesti laevale pääse- nud, olnud ta otsus kindel, et hüp- pab ära ja läheb Islandile valges kitlis kauritar juurde. Ühel õõl ta kellegi nägemata oma kavatsuse teos- tanud — hüpanud laevalt merde, et ujuda läheduses oleva tuletoornist, kuid vool kandnud ta sellest möõda ja ta upunud.

Ja minime olnud Luhaver inime- sena? Ta õõ lüheldane, hõidise ole- kuga mees. Kitlaks mineval pealal sirgus üksikasin lõpakaas juuksetest, mis algas otsmiku lähedalt ja kulges sangana üle selle läikiva roosa kan- nu, mis midagi ei tundunud sisalda- vat. See aga, mida mehes absoluut- selt polnud ja kellega ta teragi ei sarnanenud oli meremesel."

Laeval oma ülesandend täites ol- nud ta lohakas ja saamatu. Ühe sõnaga: närunne mees! Ja vaat! — selliselt õõgi need ärahüppajad!

Nii peab lugejale okupeeritud Ees- tis jääma vene e ärahüppajad on kõige viletsamad inimesed ja suured hädavarasid, kes pole nõukogude ühiskonna väärtlised!

A.K.

Eesti Päevalehe ristsõna nr. 16

Paremale: 1-A päev enne jaani-päeva 2-A virutama, lõoma 2-G küsimus 3-A koduloom 3-H baarium 4-A läblikavalt karjamine 5-A harrdmäng 5-G asi 6-A talvine sportlala ehk matk 7-A mehe nimi 7-F õpikult teenistusest vaba olemine 8-A silmahaigus 8-D merevägi (ingl. k. =y) 8-H mina 9-A ladinakeelne tervitussõna 9-D sepa tööriist 9-H dünamidid leiutaja nimetähed 10-A koo-REM Ü(OE) indiaani hõimud Peruus 11 Riik Aasias 11-F hoiab taime maa sees 12 (i=y) 12 abiline kosjade puhul 2 jaatus Itaalias 13 teatud metallilulam 13-G "Püha" (itaalia k. Nisend) 14-A raadium 14-C Doonau li-ajõgi Baieris 14-G sadamalin Egi-puses (rootsipärane kirjutusviis) 15-A pink 15-E mäeahelik Karpatises 16-A Rootsi ujumistähed Erikssoni esimini 16-G elukutse 17-A nimeta-ke isikut, kes käe pealepanemise- a ravib haigeid, 17-H astatiin 18-A hekka (rootsi k.) 18-D piiks, piuks 19-A küpsusproov 19-F mitte väljas.

Alla: A-1 teatud liiki laskerist B-1 te kogu taime varre ülalosas (om. käänep) C-1 kõigil D-1 Mali pealinn 1-1 eespalvetaja muhamedi usu juu-s F-1 tantsusamm G-1 ainult ilma-täheta H-1 karva kasvama I-1 fir-a liik J-3 sadamalin Niiluse suud-es F-4 Armeenia pealinn (i=y) 11-nast. kääne) C-5 ava B-5 igapäeva-e D-6 aktuaalne kõnetamisviis Root-s G-6 Vana-Kreeka tülljumalanna 17-raadium C-8 mitte taga B-9 väi-e hobune (om. käänep) G-10 uinuta-crebit Magama 12-15 ühe euroopa ri-i-elalik (om. käänep) C-11 esimene igemik F-12 Eduard lüh. E-13 aju-une kokkulepe B-14 asendaja I-14 ismet, see mis on möödapäisematu 15-värsjala rõhuline osa D-16 omme C-17 Vana-Kreeka koiduju-malanna G-17 tükk (tüh).

Lahendus 15:

Paremale: 1 paras 6 Assar 11 Mer-rius 13 ol 15 Eva 16 elu 17 Aa 18 20 erand 22 via 23 mesi 25 AEG 26 Mann 27 ave 28 aer 29 ikka 31 eis 32 nare 36 hea 37 lesis 39 sui 40 na 41 eit 42 ras 44 en 45 menestrel 47 asar 48 silas.

Alla: 2 am 3 REE 4 arve 5 Skara areng 7 sild 8 suu 9 AS 10 norm 2 Laan 14 iie 17 Ain 19 Osaka 21 etis 22 varas 24 iva 26 MEA 29 ihne 3 kea 31 eeter 32 sirts 34 rue 35 cine 37 lina 38 sari 41 ees 43 sel 45 ma 46 la.

● Tõnu Kalam, noor eesti heli-koaja, esines oma loominguga Ka-lifornias Berkely ülikoolis. Ta on vastu võetud õpilaseks Philad-elphia dirigentide kooli.

Tshekk kaob maksevahen-dina ärides

Küürest kasvanud tshekipettuste tõttu kaob 1. juulist pangatshekk tavalise maksvahendina. Politsei nõudel lõpeb samast tähtpäevast pankade garantii äridele, mis keh-tis tshekkidelt 500 krooni ulatuses, kui neid peteti. Kaupmeeste Liit ja Kooperatiivne Liit on oma äride-le soovitanud 1. juulist mitte enam vastu võtta tshekke kaupade eest maksmisel. Keeldumisega on ühi-nenud ka viinapood ja suured kau-bamajad.

Eesalgu ei ole keeldumisest tea-tanud post, bensiinifirmad, hotellid ja restoranid, samuti need ärid, kes müüvad n.n. kapitalikaupu.

1970. a. jooksul esines 34 000 tshek-keid kuritarvitamist, mis teatati poliit-isele. Sellise hulga juures puudus politsei võimalus kurjategijate jäl-i-tamiseks ning selle tõttu nõudiski riigipoliitsiaalsus pangagarantide ära-võtmist, et sundida ärisid kas lö-petama tshekkide vastuvõtmise või sile teostama nende esitajate hooli-kamat kontrolli.

V. Kuusemäe ketast 63.70

Tallinnas toimunud kergejõusti-kuvõistlustel kinnitas eesti ketta-heitja Veljo Kuusemäe veel kord oma suurvormi, heites 63.70 m, mis on uueks Eesti rekordiks ja on ka N. Liidu rekordist 20 sm parem. Samal võistlusel heitis E. Erikson 58.94 ja K. Metsur 56.69 m. Nais-kettahetja Helgi Parts saavutas 52.34 m.

14 miljonit sotsiaalabil

WASHINGTON — Ühendriikide valitsusasutuste ametlike andmete järele elavad Ühendriikide 205 mil-jonist elanikust 14 200 000 elaniku hoolekandesummadest.

Tervishoiu, hariduse ja sotsiaal-ministeeriumist mainitakse, et moodu-nud veebruaris makseti hoolekande-summadest puudustkannatavatele in-mistele välja 1,4 miljardit dollarit.

● Elsa, sünd. Widgren, ja Lauri Kõbinle sündis Stockholmis 6. juu-nil tütar.

Jakob Aljas in memoriam

Göteborgis Sahlgrēni haiglas su-ri 15. juunil tuntud seltskonna ja poliitikategelane Jakob Aljas 82 a. vanuses.

Jakob Aljas sündis 5. augustil 1890. Kõrgessaare vallas Hiiumaal van-nas laevakaptenite ja meremeeste pe-rekonnas. Temast aga ei saanud demeremest vaid kooliõpetaja. 25 aastat oli ta õpetajaks Lääne- ja Harju-maa koolides. Oma kooliõpetaja ame-tit sidus ta oma talu juhtimisega Jõgisool ja elava seltskondliku tege-vusega. Ta oli tol ajal täiskarskla-ne ja asutas Hiiumaal Kärklasse karskusseltsi ja noorteorganisatsioo-ni, hiljem mandril asutas Kullamaa kihelkondliku organisatsioonide lii-du. Varsti asus ta tegevusse maa-kondlikus ulatuses, olles Läänemaa tervishoiu-teede-haridusosakonna ju-hatajaks ja hiljem maavalitsuse esi-meheks.

1944. a. sügisel saabus ta pagula-sena Rootsi ja asus algul Borås, kus oli Eesti Klubi ja ERF Boråsi osakonna organisereija. Asunud e-da-si Göteborgi oli ta esimeste Göte-borgi Eesti Maja muresemise tege-like algatajate hulgas. Vabade Eestlas-te Ühingu, Eesti Komitee Göteborgi osakond, ERN Lääne-Rootsi esindus ja Eesti Demokraatliku Unioni Lää-ne-Rootsi osakond on Jakob Aljase olulisel kaasabil loodud. Mitte aga ainult organisatsioonide loomine, vaid ka nende tegevuse sisustamine oli oluliselt tema õigadel. Ta organisee-ris rahvaulikooli loengute sarja, Sak-samaalt eesti laste suvikodudesse too-mise, ELA lastekodule kinnisvara soetamise, mängugrupid eelkooli-ealistele eesti lastele, olka ka E. Ap usu kiriku nõukogu ja revisjonikomisjoni liikmeks.

Jakob Aljase allakirjutatule vii-maseks jäänud kiri kandis 1. juuni kuupäeva ja see algas: "Suviste pü-had on ikkagi pühade hulgast kõige armsamad minu meelest olnud. Ma ei tea isegi miks." Kirjas ta mööda-minevalt märgib oma haiglas olekut ja uuesti sinna minemist. Ja kiri lõpeb tervitusega oma poliitilistele kaaslastele, kelle sekka ta sellel kor-ral ei saa tulla, kuna peab sellel ajal olema "haigla-laboratooriumi seinte vahel" ja ta kirjutab: "Tiivus-tagu kõigevägevam meie võitlus-tahet, milline võitlus on võitlus õigu-se eest ja andku meile ühist taeht ja ühtmeelt seda edasi viia kuni kord saabub võidurikas võit."

Vaevalt paremini saanuks sõnasta-da oma testamenti mees, kes kogu paguluse aja on seisnud ühiskondli-kus tegevuses sirgejooneliselt võitle-jana sealjuures koostööd otsivana ja euvistepühaliselt täis päikeselist soo-just. Kuigi Jakob Aljas kõndis ju-

Jakob Aljas

ba üheksandas aastakümnes, oli ta uusi algatusi-üritusi plaanitemas ja teostamas. Palju, väga palju suutis ta teostada, mitmed algatused jäid pooleli ja ootavad nooremate poolt edasiviimist. Edasiviijatele jättis ta ka võidurikka võidu saavutamise.

Jakob Aljas oli poliitiline võitleja poliitilistlikul ja mõlemises prioriteet, see ei piirdunud ainult oma erakonnaga vaid kogu demokraatli-kul rindega. Jakob Aljas oli rahvus-lik võitleja — sinna kuulus ta tege-vuses prioriteet: laste mänguring, su-vekodu, rändramatukogu pidi ole-ma kodule abiks eestluse edasiviimisel. Jakob Aljas oli rahvaalgustaja: hariduse- ja kultuuri alusele tahtis ta inimese elu rajada. Oigu meile lo-hutuseks — nii ustava külvaja kül-vist küllap võrsub head vilja.

Olen kirjjas, telefonis ja sõnas pal-ju kordi Jakob Aljasega vestluse lõ-petanud sõnaga nägemiseni. Sellel korral oigu see lõpetatud ilusa eesti tervitusega kaugele kõneldud kaasta-sele — Jumal kaasa.

Aksel Mark

Akad. eksamid

Stockholmi ülikoolis saavutas fil-lie. krandi Robert (Rahn) Rebas Gö-teborgist, kes on Hjo rahvaulikooli rektor.

Stockholmi Karolina Instituudi lõ-petasis hambaarstide fakultedis hambaarstidena Raimo Kirikma Upp-salast, Richard Neider Vrefstorpist ja Heiki Reivaldt Stockholmist.

Uppsala Põllumajandusülikooli lõ-petasis agronomidena Lehte Ilme Uppsalast ja Helmut Anier Undro-mist.

Nova Scotia Antigonishis saava Francis Xavier ülikooli lõpetas füüsika alal E. Sc. kraadiga Mihkel-And-res Oja.

USA-s Michigani osariigis lõpetas Detroiti-Southfieldi "Control-Data In-stituute'i" Raimond Tralla Torontost. Tralla, kes on tuntud bassilauljana, jätkab Detritis õpinguid.

Onatrio Kunstikolledzhi Kanadas lõpetas kiitusega ja 5000-kroonise sti-pendiumiga Margus Lee, sünd a. 1947 Rootsis. Ta on kunstnik Abel Lee poeg.

Borås meenutas küüditamisi

Boråsi mälestus — meelevalduse korraldajad — vasakult riigipäevailiige Arne Andersson, toimek. esimees Ado Irval, läti esindajad Nora Dzalbe ja Olgers Laivins (EPL-foto J. Kõster)

Boråsi Juunikomitee korraldas piilhapäeval, 13. juunil protestimee-levalduse ühenduses küüdituspäe-vaaga linna sporditarv väljakul, ku-

hu oli muruse asetatud sümbool-ne rist eesti sinimustvalgele, lindi-dega ning selle kõrval läti puna-valgepunase lipuga. Borås-Tidnin-

gen avaldas seal puhul neljaveeru-lise artikli "31 aastat Nõukogude ikkes", milles kirjeldatakse üksi-kasjaliselt Balti küüditamisi.

Soome lepib sotsialiste ja idariikide kommunistide

(VE) Helsingis toimus äsja rahvusvaheline sotsialistide konverents, millest võttis osa terve rida prominentseid poliitikutegast üle kogu maailma eesotsas Lääne-Saksamaa kantsleri Willy Brandti ja Israeli peaminister Golda Meiri'ga. Lääneriikide vaatlejate arvates oli kongress soomlaste poolt hoolega ette valmistatud ning selle eesmärgiks oli leevendada sotsialistide ja kommunistide vahelisi vastolusid. Müningate kiinnitamata andmete järele kasutas Israeli peaminister Golda Meir konverentsi isegi selleks, et kohta salaja Lapimaal N. Liidu valitsuse esindajad ning arutada nendiga Israeli ja N. Liidu vahelkordi ning juutide probleeme N. Liidus.

Konverentsi koosseis oli erakorraliselt tugev, kuna peale Golda Meiri ja Willy Brandti võtsid sellest osa veel kolm riigipead ja kuus endist riigipead. Pealiskaudselt vaatlusel jättis konverents mulje, nagu oleksid vanad sõbrad üle hulga aja taas kokku saanud, et omavahel vestelda ja vahetada meeleid.

Kuid vaatamata sellele klubilisele atmosfäärile võis siiski märgata, et suurem osa konverentsi delegaatidest tundsid erilist huvi olukordade vastu Ida-Euroopas ning otsisid võimalusi kontaktide saavutamiseks ja sidemete sõlmimiseks kommunistlikele režiimidega Ida-Euroopas.

Sotsiaaldemokraatide ja marksistide vahel on valitsenud juba vana viha, mille juured ulatuvad 19. sajandisse. Kui mõned saksa revisionistid lihtsasti ümber käid Marx'i võited, et sotsialistliku riigi rajamiseks on vaja vägivaldselt revolutsiooni, siis ei saanud marksistid seda nalle andetada ning alates sellest ajast peale on kommunistid ja marksistid üksteist vihanud. "Võitlus sotsialistide ja kommunistide vahel on olnud silmatorkavamaks elementiks Euroopa ajaloos viimase saja aasta jooksul," märkis Austria kantsler Bruno Kreisky praegust olukorda iseloomustades.

"Kommunistid vihkavad meid rohkem kui kõige suuremaid parmpooleid."

Või nagu märkis üks teine kongressi delegaat irooniliselt: "Sotsialistid on kommunistidele sama mis on poomistõu surmamõistele."

Sügavale juurdunud vastuolud kerivad siin ja seal vahetevahel pinnale, kuid viimase ajal on siiski märgata teatud muudatusi. Nii ründasid Helsingi konverentsi delegaadid pidevalt ühendriikide poliitikat Kagu-Aasias ning terava kriitika osaliseks said ka Hispaania ja Kreeka parmpooleid režiime. Samal ajal võis märgata, et kui varem toimusid sellelaadilistel kokkuleketel kriitiseeriti N. Liidu raske kõle poliitikat Ida-Euroopa riikides, siis seekord libistati sellest vaikselt mööda.

Poole ülestõusu möödunud aasta detsembris ei tõstetud konverentsil üldse päevakorra ja sotsialistide Internatsionaali andis täitevate Kremli ettepanekule Euroopa julgeolekukonverentsi kokkukutsutamiseks.

Arvestades N. Liidu suurt mõju Soomes, oli arusaadav, et sotsialistide ja kommunistide lepimise suumateks eesvedajateks olid soomlased. Juba enne konverentsi kokkuleket said soomlased oma delegatsiooni Bonni, kus suudeti mõjutada Lääne-Saksamaa kantslerit Willy Brandti, et ta ei sabotseeriks sõjavägede vastastikuse vähendamise aktiivset Euroopas Berliini küsimuse esiletõstmiseks. Konverentsi kestel selgus, et soomlased olid suutnud oma plaanidele organiseerida tugeva selgajaguse, kuna konverents võttis vastu N. Liidule meelepärase resolutsiooni, mis kõlas järgmiselt: "Sotsialistlik Internatsionaal on veendunud, et praegu eksisteerivad pärast Teist maailmasõda kõige paremad võimalused otustavate sammude astumiseks pieneva olukorra lahendamiseks ja koostööks".

Sealjuures jäi siiski selgusetuks kui kaugele sotsialistide Internatsionaal kavatseb minna oma rahufenitsiviga, kuna varemalt aegadelt on ühisel aksioone häirunud üksikute riikide iseseisv poliitika. Nii näiteks tekkisid konverentsi eeltoode organiseerimisel lahkhelid selles suhtes, kas kutsuda konverent-

Israeli peaminister Golda Meir'it paluti, et ta ei tõstaks üles vene juutide küsimust. Hiljem arutas tähelepanu tema müstiline lend Soome Lapimaale. Kohtas ta venelasi salaja?

elle Tahilil marksistlikku presidenti Salvador Allende Gossens'i.

Mõned Internatsionaali liikmed eesotsas Soomega, soovisid Allende kohalekutsumist, kuid teised vaieldes selle vastu, avaldades kartust, et Allende ei austa demokraatlikke printsipte. Allende kutsumisest loobuti alles siis kui Lääne-Saksamaa kantsler kindlalt deklareeris, et ta loobub konverentsist osa võtmast kui Allendele teade saadetakse.

Israeli peaminister Golda Meir sattus konverentsil väga delikaatsesse olukorda. Soomlased avaldasid taale survet, et ta ei tõstaks konverentsil üles juutide tagakiusamist N. Liidus.

"Ikestatute kuninganna"

LONDON (EPL) — Inglismaal, Brandfordis Ikestatud Rahvaste Komitee poolt korraldatud tantsuõhul valiti linnavalitsuse sekretäri ja nelja parlamendi liikme poolt Tiit Kajand Ikestatud Rahvaste kuningannaks.

Võitjale asetati vastav kroon pähe ja ta sai kinnise ümbriku ning kummi lüli ning talle kinnitati lint "Miss Captive Nations". Tiit Kajand õpib Manchesteri lühikoolis arstiteadust. Brandfordis ja Leedsis ajalehtedes ilmus võitja pilt koos vastava kirjutusega.

Võitjusest võtsid osa eesti, läti, leedu, ungari, ukraina ja valgevene tütarlapsed. Teise koha jagasid Ungari ja Ukraina.

MAGI "UEUD ISANDAD"

mis Eesti Kirjanike Kooperatiivil on järgmisena kavas peale Arvi Korgi "Relvalood" ilmumist, on juba triikis, kuid ilmutab sügishooajaga avatavaks. Teos on romaani kujuline kroonika, esitades jatku Karvikute perekonnaloole, mida autor alustas oma suurt menu saavutanud teoses "Risti riik". Uus köide on koostatud samasuguse tehnikaga, nii et romaani kujuline kirjeldus vaheldub looliste lühikommentaaridega. Selles kirjeldatakse maarahva käekäiku a. 1558–1711, esmalt Liivi-Vene sõjaleastamise ajal, hiljem "vana hea Rootsi aja" jooksul ja viimaks kurvana Põhjasõja katku ning nälja pigistuses Karvikud elavad üle kõik raskeimad katsumised, teevad tööd, armastavad ja vihkavad, kasutades kuidagi ära elada ning saavutades lühikest aegumisperioodidelt isegi suhtelise jõukuse. See on eepos ühe rahva visadusest ränkkraske ajaloo surve all.

Golda Meir järgnes sellel nõuan- dele oma sissejuhatavas sõnavõtus kuid juutide küsimuse võttis hiljem siiski üles teine Israeli delegaat, kes ründas ägedalt N. Liidus tärkavat "uus-stalinismi" ja juutide tagakiusamist Venemaal.

See kallaletung kutsus Helsingis välja avaliku demonstratsiooni. Kommunistid organiseerisid tänavatel rongkäiku, millest võttis osa umbes 300 inimest, kes kandisid plakateid hüüdlauselega: "Golda mine koju" ja "Golda, lenda minema".

Veelgi huvitavamaks kujunes konverentsi seisukoht Kesk-Ida küsimuses. Israeli delegaadid tegid selle küsimuse esilekerkimisel osavat propagandat oma seisukohtade selgitamiseks, kusjuures peaosas mängis peaminister Golda Meir. Ta selgitas konverentsi delegaatidele koolmeis- terliikult Israeli delikaatsust olukorda. Oma intensiivse eeltoode tulemusena pressis Golda Meir konverentsil lõpuks läbi resolutsiooni, mis nätab rühvastuse tasakaalu säilitamist Israeli ja Araabia riikide vahel.

Soome oli ainuke riik, kes hääletas selle resolutsiooni vastu, millest võib järeldada, kuivõrd suurel määral on Soome N. Liidu muju all.

Kuigi konverentsil valitsesid teatud lahkhelid, ilmnas konverentsi sõnavõttudest siiski selgelt, et sotsialistid on uhked oma senistele saavutustele. Kui sotsialistid minevikus leppisid ainult teoreetisimeerimisega ning omavahelise vaidlusega, siis on nad jõudnud viimase ajal paljudes riikides tegeliku võimu juurde. See paneb aga neile peale suured kohustused, kuna nüüd peavad nad rakendada oma paberlikud teooriad praktikasse ellu mis ei ole sugugi kerge ülesanne. Seda olukorda iseloomustas kõige paremini üks konverentsi delegaat, kes märkis, et sotsialistid võivad võimule tulles muuta niivõrd praktikaseks, et nad unustavad sotsialistide ideoloogia. "Kuid see on siiski parem dilemma, kui meie kogemise teade minevikus, mil meil üldse ei olnud võimu," lõpetas kommentaator.

Shahh läheneb Mao-Hiinale

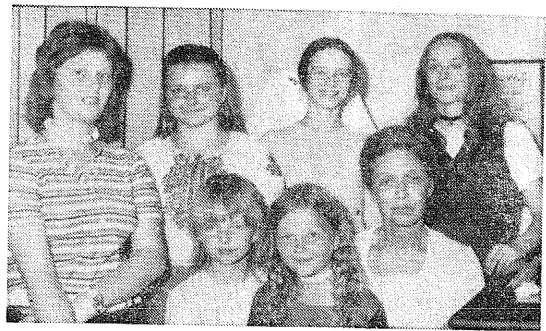
TEHERA N — Järgmise riigina loob tõenäoliselt diplomaatilised sisse- sed Puna-Hiinaga Iraan Sellele viitab asjaolu, et shahh Reza Pahlevi kaks öde — tema kaksik print- sess Ashraf ja printsess Fatima a külastasid hiljuti Hiinat ja Fatima on veel praegugi seal.

Üheks sidemete loomise põhjuseks peetakse shahhi soovi rahustada tema vastaseid vasakpoolseid ringkondi Iraanis. Samati võib rolli mängida see, et Kuwait tunnustab nüüd Pekingi režiimi ja Türgi kaldub samas suunas.

Korea peab vähendama oma armeed?

SEOUL — USA peab läbirääki- mis Lõuna-Korea valitsusega, et see vähendaks oma praegust 550 000 mehelist, peamiselt USA poolt fi- nantseeritavat sõjaväge 100 000–200 000 mehe võrra.

Ameeriklased leiavad, et 1,5 mil- jardi dollarit, mis viie aasta jook- sul kavatakse kulutada Lõuna-

Pr. Hilja Saarne klaverikooli õpilaste esinemisõhtult enne suvepuhkusele minekut. Pildil istuvad vasakult: Jannika Agborn, Tora Fridell ja Hilja Saarne. Seisavad vasakult: Linda Mäehans, Aili Kopler, Inga-Lill Bengtsson ja Birgitta Annelling. (Foto Kopler).

Kreml laseb välja rohkem vene juute

JERUSALEM — Kas Israeli peaminister Golda Meir käis äsja Ro- vaniemis, Soome Lapimaal N. Liidu esindajatega nõupidamistel? See on küsimus, millele ikka veel pole saadud kindlat vastust. Teatavasti võttis 73-aastane naispeaminister osa Helsingis toimunud sotsialistide rahvusvahelisest konverentsist ja tema kõrvalreisel Rovaniemis, mis- asis ainult 100 miili kaugusel N. Liidu piirist, toimus niivõrd salajaselt, et seda ei teadnud isegi Meiri ametliku saatjaskonda kuuluvad is- raeli ajakirjanikud. Meir ise eitas kokkusaamist venelastega, kuid li- las lõpuks Oslos: "Me tahame olla N. Liiduga sõbralikus vahelkorras ja Israeli haaraks kinni igast võimalusest, et N. Liidu esindajatega kokku saada".

See huvi on ilmselt vastastikune. Moskva otsus diplomaatiliste side- mete katkestamiseks Israeliaga ajal kui Israeli väed kuuepäevaseja ajal tungisid sügavale Araabia territooriumile, tundus tookord arusaadava- na, kuid nüüd vaadatakse seda ju- ba kui ilmselt eksisammu N. Liidu välispoliitikas.

Egiptuse ja teiste tähtsamate Araabia riikide valitsused katkes- tasid sidemed ka USA-ga samal perioodil Israeli abistamise pärast, kuid Washington suutis juba aasta jooksul läbikäimise taastada, ehkki mitte ametlikul pinnal.

Nüüd on Nixoni valitsuse trump- kaardiks see, et vastandina N. Liidule saab USA kõnelda mõlemi poolega.

Egiptuse president Anwar el-Sadat taipas nii nagu tema eelkäija Nasser, et president Nison on ainus, kes suu- dab Israeliile mõjuvat survet aval- dada. N Liit võib anda küll Araabia riikidele relvi ning muud sõjalist abi, kuid ei ole võimeline praeguses olu- korras Israeli valitsust mõjutama.

Üks diplomaat Jeruusalemas ütles hiljuti selle kohta tabavalt: "USA võib igal ajal saada oma välisminist- ri Kairoosse, kuid N. Liit ei saa isegi oma teemandidkaupmehi Jeruusalema- ma saata".

Antud olukorras on mõistatav et ka N. Liit oma hiljutisest Egiptu- sega sõlmitud koostööpaktist hooli- mata, soovib mõnevõrra läheneda ka Israeliile ja sel teel USA di- plomaatilist ellispositiooni neutra- liseerida.

Selles valguses vaadeldakse mõnel pool ka asjaolu, et N. Liit on ha- kanud lahedamalt juute Israeli ask- ma kui varem. Käesoleva aasta jook- sul on N. Liit oma riigist välja lask- nud 6000 juuti ja ehkki see on väi- ke arv arvestades sadade tuhanded- ga, kes sooviksid raudseiside tagant lahkuda, on emigratsiooni eelmise na- taga võrreldes siiski suurendus ja viisade andmise tempo mõnevõrra

Korea armee moderniseerimiseks, õi- gustab arvulist vähendamist, eriti kus- ka Põhja Korea sõjavägi koosneb nüüd ainult 380 000-st mehest. Lõu- na-Korea valitsus aga väidab, et kui sõjaväest vabastatud mehed lähevad töötle- ritele, tekitaks see tõsise majandus- liku probleemi. USA leiab, et me- hi võiks kasutada teede, sadamate ja muude avalike tööde projektide jaoks.

kiirenenud. Silma paistab ka asja-olu, et N. Liidust Israeli saabujate hulgas on nüüd palju kõrgema haridusega juute ja seega võib tekkida teatav N. Liidu intellektuaalide koloonia Israeliis. Mõned esiründaja- ra ar avaldanud arvamist, et N. Liit tahab meeleaga lahti saada nendest juutidest, kes oma protestidega võl- vad sealselele võimudele tüli tekita- da ja samuti rõhutatakse määrava tegurina juutide suurt rahvusvahelist mõju.

Samal ajal kui teised allasuru- tud N. Liidu vähemusrahvused on väljaspool peaaegu unustatud, ei pea demokraatlike riikide juhid paljuski nõu võtta N. Liidu juutide õiguste kaitses.

Tähelepanuväärne on ka see, et N. Liit ei ole viimase ajal määranud riigivastases töös süüdistatud juuti- dele enam nii rasked karistusi kui varem. Kõige hilisem juutide protsess lõppes Riias 27. mail ja seal määrati neljale juutile keelatud kir- janduse paljudumise ning levitamise eest ainult 2–3 aastased vangla- karistused.

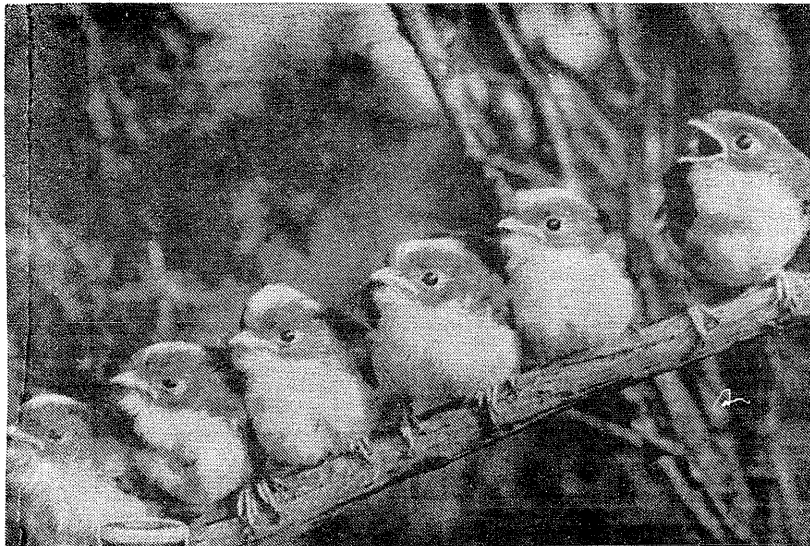
T. Leius Pariisis

Toomas Leius

Pariisis toimuvatest tennisvõist- lusest Roland Garros' võitis N. Ve- ne meekonna koosseisus osa ka eestlane Toomas Leius koos oma väähem tuntud kaaslaste H. Sepp ja P. Lamp.

Liuis jõudis paarimängus koos inglana Winnie Shaw'ga kuni pool- finaali. Meesüksikmängu lõputur- niiris võitis Leius finaalis V. Jeger- rovit.

Jaanipäeva eel tulevad välja esimesed pesakonnad metsalinde...

Läänemaa "seitse kihelkonda"

Päälkirja all "Läänemaa seitse kihelkonda" leidub isja ajaloodoktoriks promoveerunud Enn Tarvelilt lühike, vaevalt seitsmeleheküljeline artikkel-arutlus, "Keel ja Kirjandus" nr. 1, 1971 (lk. 292-298). Ülelii märgib T. äsajuhatavalt, et "Läänemaa on nende kahe äärmuse vahepeal" — nimelt, et Põhja-Eesti kihelkonnad, nende nimed ja piirid on hästi teada, kuna "Lõuna-Eestist pole teada ügipuoolest mitte midagi." Vastu ei või valeda ka T. tüdimisele, et (müstilise) "seitse" kui Läänemaa kihelkondade arv ilmestub tervelt seitsmest allikast ajavahemikus kuni 1293. Kuid: mis siis oli üli "Läänemaa"?

Teatavasti see nimetus esmakordselt eestikeelses alles 16. sajandil: "op de Lenemaeische grentze (1574)".

Tarvel unustab "Läänemaale" 13. sajandi alguse vaates sisu anda püüdes, et sellena sisuliselt võiks kõne alla tulla vaid enam-vähem iseseisvate suurkielkondade konföderatsioon Lääne-Eesti aladel. Selles võis üle hilisemate (praeguste) Läänemaa piiride kuuluda ajuti koguni Varbola keskond (linnusega), kuna varbolaste-läänlaste ühistootmine on faktiliselt tõestatud, samuti võidavad kohaurijad seda murdelis-etnoloogiiliselt. Leale samastamises Lihulaga, samuti Haniala — Hanilaga pole muidugi kahtlust. Seevastu on "Rotalia", resp. "Rotelwic" — nime nagu Tarvel ülii märgib, Läti Henriku kroonikas kasutatud kolmes tähenduses: 1) Läänemaa, 2) selle põhjapoolne osa, 3) praegune Ridala kihelkond. Samasugune on olukord (kogu-) nimega "Maritima", mida allikais on tarvitatud kolmekordselt tähenduses: 1) Läänemaa, 2) osa Läänemaast, 3) üks Läänemaa kihelkonda.

Nende ridade kirjutaja on oma eriuurimuses muistse Korse asendi ja piiride kohta (Stockholm 1949) samastanud Maritima Märjamaa, Vigala ja Kullamaaga. Tarvel väidab seevastu ilmselt põhjendamatu: see on olnud vaid Soontagana. Tundub siiski, et siin tuleks teha kompromiss ning Maritimaad laiendada ka Korsele, Vigalale ja Märjamaale — milles ju see sonatiiv (idavaest) on sihtitud. Edasi tõdeb Tarvel vahet liig kategooriliselt: "Maritima muidugi ei tähenda Marit maad, ta on algselt ladinakeelse adjektivi naissoovorm ja tähendab "mereäärne" (lk. 295). Kas ei tuleks selgubul vähemalt mõõdamine mainidagi mõnede koha-urijate hüpoteesi: "Märjamaa" tulenevat "Merja-maast" ning tähistavat "merja"-hüümu algkodu? Seega olid "meri-ja-maa" juba vana-eestikeelses olemas ning leidsid "Maritimaana" Läti Henriku poolt tunnustavat ülevõtmist.

Soontagana osas ei esita Tarvel midagi uut vaid ühineb senises uurimises veevalt esitatud S. kohandamist tuumikuga hilisema Mikhli kihelkonna kohale, kuid Ka osad Tõstamaa, ja Audru (mitte Pärnu-) kihelkondadest võisid sellesse kuuluda. T. on rahul nende ridade kirjutajaga, et tähtis jõesrindme-sadam Pärnu (Sauga) ja Pärnu-Emajõe aladel oli tõenäoliselt ühiskasutusel

Soontagana ja Korse poolt.

Korse ida- edela- ja lõunapiiri määramisel (mitteinult lõunapiir nagu T. ekslikult mainib) on Tarvel üldiselt rahul nende ridade kirjutaja eriuurimuses (1949) antud piiriga. Kuid ta ei ole teadlik tuntud baltisaksa (Pärnust) uurija H. Laakmanni posthuumselt (1956) ilmunud raamatust "Geschichte der Stadt Pernau in der Ordenszeit (bis 1558)", milles viimane ilmselt põhjendatult ka hilisema Tori kihelkonna külad mõlemal pool Pärnu jõge arvab Korse (lk. 176 f.). Seetõttu ei lisa midagi uut Tarveli poolt mainitud poola (Toruni) ajaloolase M. Biskupi avastus Linköpingi Kapitli ja Maakonna Raamatukogust (1968): "kogu seda maad, mis on teisel pool, mis on teisel pool jõge, mis Uus-Pärnu linnast läbi voolab, tähistas

takse selle (Corbe) nimega" (1958 vaates). See on meil teada olnud juba Eestis (Tartu Riigi Keskarhiiv) olnud allikae alusel.

Lõpuks on T. sunnitud "Cotze ja Svorne" osas ühinema J. Uluotsa teooriaga (1937): need moodustasid kokku hilisema Karuse kihelkonna (lk. 298).

Hõredalt olemasolevate allikate tõttu ei saa ega või Tarvelilt muistse Läänemaa-konföderatsiooni kihelkondade osas oodata palju tihedamat käsitlust. Seejuures on ta asjalikuks jättes eelistanud tulevast uurimist mitte rikastada uute, spekulatiivsetena tunduvate hüpoteesidega. Väike, aga tõhus uurimus, ülevaade ja kokkuvõte, millega kõigil seda probleemi käsitlejail edaspidi tuleb arvestada.

Ilmar Arens.

Sümposiumi "avastused"

V. a. EPL toimetuse! — Et palju korratud väidet vabaduse vajadusest kirjanduslikuks (kunst) loominguks ei tule võtta aksioomina, leidis kinnituse Balti Instituudi asjasel sümposiumil Ilmar Laabani poolt (referaat Eesti Päevalehes 12. Juunil 1971), kus ta väitis, et meie kirjanduses kvaliteetne juhtimine on juba ammu okupeeritud kodumaal. Tekib küsimus, kas on seal parem inimmaterjal või soodustab seda miljö? Kuna sõnavõtt oli rõhutatud just asukoht, siis tuleks küsida, milks meie väikesi väimeid reserve ei kasutata otstarbekohaselt ning milks meie loov kirjanikkond viidab aega vabaduses ja produtseerib siin väheväärtuslikku? Kas ei tuleks igal kirjanikul läbi mõelda olukord ja teha konkventne otsus a) kas ta tahab püüda loova kirjanikuna ja siis minna tagasi vene okupatsiooni-surve aluse kodumaa vaimset loomingut soodustavasse miljöosse või b) siirduda aladele (ümberõppimine on praegu moes), millised rohkem vajavad vabaduses olekut.

Pagulas kirjanduse lakkamisega vabaneksid ka meie piiratud majanduslikud resursid, need okupeeritud kodumaa vaimsest loomingust juparemik tuleb niikuini tasuta postiga koju kätte. Vabanenud summad omakorda saaks kasutada humanistlikuks otstarbeks — näiteks kõrgete

viisakaksude tasumiseks omaksete eest, et nad saaksid tulla vabaduses "värsket õhku" kingama. Õhku, mis ei oleks infitseeritud halva kirjanduse kopitusbatsillidega.

Et ka kirjanduse- ja kunsti arvustus, sellisena kui Laaban seda teeb, leiaks okupeeritud Eestis avaraid avaldamisvõimalusi, siis oleks vaid järjekindel ka arvustajatelgi õige vaimse loomingu asukoha kättenäitamine isikliku eeskujuga.

Lõpuks üks kahtlus Laabani sõnavõtu osas: milleks peaksid kirjanikud baltlaste venelastele loovutamise veel kirjutama pahupidi peeglipildis? Kas Enqvisti oma ei ole juba küllaldane? Või on see hoopis ilma peeglit, kui ta eelistab sotsiaaldemokraadist Erlanderile kultuur-revolutsiooni tegijat Maod (kes midagi ei lase kopitama minna). Ka sotsiaaldemokraat Kalnins Balti Instituudi juhatajana ja sümposiumi juhine tuleks varakult ümberväärtustada, et pilt peeglis oleks selge!

HOOVELDAJA

Leinateateid

Jakob Aljas't

mälestavad leinas

perekonnad:

PEET AINSAAR

ELMO ELLO

JOHANNES HELBERG

HERBERT IDAVAIN

OSKAR KOPLER

EMIL ODRAKS

GERHARD PEET

JUHAN SAARSE

ALBERT SIKKAR

JOHANNES VARMA

ja

ELVI ja KAAREL AIDLA

ISAK MARGOT

MAILA ja MAIE KAARET

MARTA ja HERMAN KASTANJE

VIKTOR KRULL

MARTIN KÜSTNER
abikaasaga

NIINA ja JOHANNES
LEPIKSAAR

ELLEN ja VOLDEMAR MEI

ARVI MOOR

OTTO MULLAS
abikaasaga

EDUARD PARKAS

ADO PARLO
abikaasaga

THEA ROOG

MAGDA ja AUGUST TAUR

JOHANNES SOOMAGI

JOHANNES SOMMER

JAAN SUTT

EERO TARJUS
abikaasaga

Jakob Aljas't

mälestavad leinas

ÜHISLIPKOND
PÕHJALATÜTRED-
KALEVIPOEG

ja

LIPKONNA SÕPRADE RING

Jakob Aljas't

Meie noorte suuri sõpra

leinavad

GÖTEBORGI EESTI ALGKOOL
EESTI KULTUURKOMITEE
GÖTEBORGIS

Jakob Aljas't

Kauaaegset juhatajat esimeest ja asjaajajat

mälestab

EESTI LASTE ABISTAMIS-
ÜHING GÖTEBORGIS

Jakob Aljas't

mälestavad kurbuses

EESTI KOMITEE
GÖTEBORGI OSAKOND

VABADE EESTLASTE ÜHING
GÖTEBORGIS

EESTI ABI
GÖTEBORGI OSAKOND

EESTI RAHVUSNOUKOGU
LAANE-ROOTSI ESINDUS
GÖTEBORGIS

Mälestame sügavas leinas oma
armast isa ja vanaisa

Jakob Aljas't

* 5. 8. 1890 Hiiumaal
† 15. 6. 1971 Göteborgis

TÜTAR PEREKONNAGA
Kanas

POEG PEREKONNAGA
USA-s

VEND USA-s

SUGULASED
Eestis

Matusetalitus toimub laupäeval,
3. juulil kell 12.30 S:t Olofi kre-
matoriumi kabelis Kvibergi
kalmistul. Pärast matusetalitust
mälestuskoosviimine Gtb, Ees-
ti Majas.

Tema suurest armastusest eesti
lastekodu vastu on võimalik lül-
lede ja pargade asemel vastav
rahasumma tasuda ELA-ühingu
pgirole nr. 72 36 55-7.

Eesti Komitee Göteborgi osa-
konna esimeest ja kauaaegset
Asemikekogu liiget

Jakob Aljas't

mälestab sügavas leinas

EESTI KOMITEE

Oma kauaaegset sõpra ja ülikoo-
likeaslast

Karl Juha

mälestavad sügavas leinas

MIKK PÖLDE
WILHELM STRAUSS
JURI JUURUP
JUHAN RAUD
ULRICH ROOTS
JOOSEP TIITSO

Oma kauaaegset esimeest

Jakob Aljas't

mälestab sügavas leinas

EDU LÄÄNE-ROOTSI
OSAKOND

Väsimatut eestlast ja head sõpra

Jakob Aljas't

mälestavad kurbuses

EVALD HARJULA
perekonnaga

JUHAN KALLANG
perekonnaga

Armast kauaaegset isalikku
sõpra

Prits Raska't

mälestavad leinates

ENDLA ja ANTS HIELO
MERIKE HIELO-BOBERG

Õnnetu surma läbi lahkunud
naabrike sõpra

Karl Lepp'a

mälestab valkses leinas

AGU PUHK

Armast kolleegi

Evald Mälson'i

mälestavad

SIGTUNA EESTI GUMNAASII-
UMI ÕPETAJAD

Armast abikaasat ja isa

Evald Mälson'i

* 31. 3. 1903
† 16. 6. 1971

mälestavad leinas

ELLA
TOOMAS ja MARIA

Matusetalitus toimub teisipäe-
val, 29. juunil kell 13 Vana Upp-
sala kirikus.

Armast õpetajat

Evald Mälson'i

mälestavad sügavas leinas

ENDISED ÕPILASED
PARNU POEGLASTE
GUMNAASIIUMIST

Oma armast õpetajat

Evald Mälson'i

mälestavad

ENDISED ÕPILASED
SIGTUNA EESTI
GUMNAASIIUMIST

Armast sõpra

Karl Lepp'a

mälestavad leinas

H. DSILNA
perekonnaga
H. OKASMAA
abikaasaga
H. ENSON

Norra-eestlase edu kiirpaatide regattal

Norras, Hisöys, elab pikemat aega meie kaasmaalast Ants Lepson, kes lõpetanud Norra merekooli ja omab kaugesõidu kapteni litsentsi. Ta tegeleb praegu ühe suurema paaditahase ja laevatehase proovisõitjaga ning mootorite ja paatide kontrollijana. Seejuures on ta ka alati-
ne osavõtja paatidele korraldatud võidusõidust.

Hiljuti võitis ta osa ühest nitsugusest võidukihutamisest avamerel. Võisteldi 600 km mereleel. Ants Lepson saavutas seal II koha. Ta võistles 7,5 m pikel 350 HP mootoriga varustatud kiirpaadil.

Tema kaasvõistlejail olid kasutada spetsiaalsed kiirpaadid, mis nalle andis küllalt suuri eeliseid. Ants Lepsoni eeliseks oli aga parem mere-
tundmine ja oskus paadist ning mootorist välja võtta seda, mis nad võimelised andma. See töigi tema II kohale.

Võistluste kohta märkis A. Lepson hiljem, et see olnud suhteliselt kerge, kuid keeruliseks läinud ko-
jusõit, kuna võistlejaid tabas merel mahu. Tuli merega maadelda tervelt 20 tundi.

Marus jäänud kadunuks üks sa-
mas piirkonnas viibinud kalapaat. Üks keskmine kaubalaev pöördus teekonnalt tagasi, et tuulevarju lei-
da sadamas. Ants Lepsonil õnnestus see merega maadlemine ja õnnelik kojujääs, mille kohta ta hiljem mär-

kus, et on "ühe elamuse võrra jäl-
le rikkam!"

Vaevalt väljapuhunud, tali teha-
sest korraldus viia üks paat SÖ-
vangeri, mis tähendas 12-kuni 14-
tunnist mereleisi.

Stockholmis Fredhällis, Essinge
saarte kõrval, seisls aastaid vana
pögenikepaat "Amfitrite", mis
omal ajal tõi eestlasi üle Lääne-
mere ja mingil põhjusel ei kuulun-
nud venelastele väljaantavate lae-
vade hulka. Nii seisls ta lihtsalt
ankrus otse ranna ääres, kuni ta
möödunud aastal ahtripoolega põh-
ja vajus.

Vrakk kõrvaldati nüüd päästela-
va "Odini" poolt, millele saatis tuu-
keruujad vee alla "Amfitrite" auke
kinni toppima, et võimaldada ahtri
õhuga täitmist ja üles tõstmist. Ope-
ratsioon õnnestus, "Amfitrite" muu-
tus taas ujuvaks ja pukseeriti mine-
ma.

Vrakk kõrvaldati nüüd päästela-
va "Odini" poolt, millele saatis tuu-
keruujad vee alla "Amfitrite" auke
kinni toppima, et võimaldada ahtri
õhuga täitmist ja üles tõstmist. Ope-
ratsioon õnnestus, "Amfitrite" muu-
tus taas ujuvaks ja pukseeriti mine-
ma.

Vaheldusrikast ja kosutavat
suvepuhkust soovib oma
ostjaskonnale

TOOMINGA LEIVATÖÖSTUS
JA LEIVAÄRI

Idülliline suvila

Västerviki ligidal mere ääres kohe
väljajuurida. Tel. 0490/17 924.

Klinterhamni ligidal suvemajas

2 suurt tuba 4 voodiga, köök, ve-
si, elektriliit ja külmetuskapp
väljajuurida 17 juulist alates. Sa-
mas 4 üksikut tuba ja 2 topeltruu-
mi, Igas ruumis keedunurk, vesi
ja külmetuskapp. Tel. 0755/37 313
(helist alates 28. skp.)

Rootsi televisiooniprogramm

TV Lõrdag

TELEVISION 1
11.00—12.15 Högmissa från Munsö kyrka på Mälåroarna — kyrkoherde Ake Sundelin och kyrkodjunkt Gustav Gertmar. Körled. och org. Lars Hansson.
Suomenkieliset ohjelmat — finsk-språkiga program:

17.00 Suomalaisia Itä-Ruujasta eller Finnar vid Ishavskusten. Berättelse om det kärva livet i norr. Foto: E. Ervasti. Producent: E. Hyytinen vid Uleåborgsredaktionen. Textat på svenska.

17.20 Sant kaiken... Idolen ja ihailijan maailmat Eller Du får allt... Reportage om idolen och hans "fans". Popsångaren Kirka och hans vänner en kväll i fan-klubben. Textat på svenska.

18.00 TV-nytt, meddelanden.

18.05 I markerna med Nils Linnman. Färg. Skog och urskog.

18.30 Oscar III:s sommarnöje. Oscar Hedlund visar jättebra repriser — medan ni ändå tittar på TV.

19.00 Farbror Blås nya båt. Färg. Sista delen.

Potter och Lotta har olovanes tagit Farbror Blås nya båt, men tappat båda årona. Barnen har blivit omhändertagna på en vedskuta och fått följa med till en annan stad.

19.30 TV-nytt, vädret.

20.00 Här är Tom Jones. Färg. Johnny Cash, Jeannie C. Riley och Minnie Pearl m fl.

20.50 The Little Theatre of the Deaf — en amerikansk dövteatergrupp som besökte Sverige för några månader sedan.

Moment spelade in deras föreställning som består av flera små sketcher av James Thurber m fl samt en beskrivning av de dövas teckenspråk.

Gruppen består av: Lind Bove, Bernhard Bragg, Carol Fleming, Mary Beth Miller och Richard Kendall.

Textat för icke hörselskadade.

21.10 Mygg. Färg. Trettio minuter om och med ett litet otäckt djur.

21.40 En yrkesmilitär vid sekelskiftet. Färg. Måte med löjtnant Alfred Forsell.

22.00 TV-nytt, vädret.

22.05 Animaland. Färg. Klarar ni den här? sa Charlie Schimpans.

22.10—23.40 Sjunde himlen. Färg. Svensk filmkomedi från 1956 med Sickan Carlsson, Hasse Ekman, Gunnar Björnstrand, Stig Järrel, Sigge Fürst, Inga Gill, Soleig Svensson, Ulla-Britt Svensson, Torsten Winge och Gunnar Sjöberg. Regi och manus: Hasse Ekman.

TELEVISION 2
18.30 Joe och hästen. Färg. Engelsk serie i tre avsnitt. Handlingen utspelas i Newcastle. 1. Överaskningen.

18.55 Vädret, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Så gör man dockteater. Färg. Den berömda franske dockkonstruktören Philippe Genty låter oss blicka bakom kasperteatrens kulisser.

19.30 Tre trallande jänter. Ord, bild och ton med Göingeflickorna presenterade av Gary Engman och Käge Gintell.

20.00 Typer. Färg. Fjäas av Tage Danielsson ett antal osminkade självbekännelser. Medverkande: Sören Alm, Gertrud Bodlund, Tage Danielsson, Ingrid Egnell, Sture Ericson, Folke Hjort, Alf Nilsson, Ulla Smidje, Carl-Axel Thunberg. Foto: Gordon Magnusson. Regi: Tage Danielsson.

20.20 TV-nytt.
20.25—21.10 Livvaktan — japansk långfilm från 1961. I rollerna: Toshiro Mifune, Seizaburo Kawasu, Isuzu Yamada och Bijiro Tono. Regi: Akira Kurosawa. Inte lämplig för barn.

TV Söndag

TELEVISION 1
16.40 Kastrullresan — svensk långfilm från 1950 efter Edith Unnerstads barnbok. Regi: A. Mattsson. I rollerna: Eva Dahlbeck, Sigge Fürst, Lasse Sarri, Birgitta Olzon, Ann Bornholm, Inger Nerberg, Öyvind Serrander, Jurgen Palmgren och Edvin Adolphson.

18.00 TV-nytt, meddelanden.

18.05 New York — smältdegeln. Färg. Den brittiske journalisten Dave Allen tecknar ett porträtt av världsstaden.

18.55 Teresa Berganza. Färg. Den världsberömda spanska mezzosopranen med sin man Felix Lavilla vid flygeln. Presentation: Bo Teddy Ladberg.

19.30 TV-nytt, vädret.

20.00 Hemma hos William. Färg. TV-spel av Lelf Panduro. Regi: Palle Kjaerulff-Schmidt. I rollerna: Henning Moritzen, Lykke Nielsen, Finn Storgaard, Sören Elung Jensen och Birgitte Price.

21.10 Indiansk flöjt — Facio Santillan spelar sydamerikansk folkmusik.

21.25 Var med och bjöd. Färg. Inför onsdagens auktion i TV 1.

21.35 Sportspegeln.

22.00 TV-nytt, vädret.

22.05—22.55 Fotboll — sammandrag från landskampen Sverige—Västtyskland på Ullevi i Göteborg. Bengt Grive.

TELEVISION 2
18.30 Det susar i säven. Färg. Håkan Serner läser ur K. Grahames bok. 5. Storskogen.

Vill du veta. Färg. James Hollingworth berättar för de yngsta.

18.55 Vädret, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Sportnytt.

19.30 Förenade Detektiv AB. Färg. Franska kriminalserie med Maria Pacome som de narkopsinniga grevinna Olga de Charence. 1. Bolaget bildas.

20.00 Englebrechtdivisionen — det är i år 30 år sedan Englebrechtdivisionen transporterades genom Sverige till Finland.

Hur upplevdes denna så omdiskuterade transport av de som deltog och av de som kom i kontakt med den och vad som hände sedan med Englebrechtdivisionen?

20.35 TV-nytt.

20.40 Den underbara påsen. Färg. En sängsaga i Dala-miljö av Rune Lindström och Jan Johansson med Harriet Forsell, Maria Grundén, George Thunstedt, Anna Ohlson, Nils Zars, Funny Strings och många andra.

Arne Dommerus ork. och Malungs Spelmanslag. Regi: Rune Lindström.

21.45 Stress — livets krydda? Ett program om vardagslivets stress — Marianne Frankenheuser och Lennart Levi.

22.10—22.20 Liten rivstart — introduktion till TV 2:s serie om bilismen och samhället.

TV Måndag

TELEVISION
17.45 Simskolan — Gösta Blomqvist, 5.

18.00 TV-nytt, meddelanden.

18.05 Måndagssträff. Färg. Hektor, Mimi och dom andra.

18.30 Insyn. Charterflyg eller reguljärt flyg?

19.05 Georges Brassens. Färg. På turné med den franske vissångaren.

19.30 TV-nytt, vädret.

20.00 Arsene Lupin, gentlemanna-tjuv. Färg. 11. Arsene Lupin och damen med två leenden. I titelrollen: Georges Descrieres.

21.00 Röst från ett kraftverksbyggs. Om anläggningsarbetare vid Vietas—Stora Sjöfallet.

21.30 Gäst i ettan. Färg. I en direktsändning samtalar Jan Bonnevier och Mats Fagerström med en aktuell gäst.

22.00 TV-nytt, vädret.
22.05—22.30 Lyrikvännerna — Gunnel Broström, Gunnar Harding och Per Ragnar m fl läser och samtalar om dikter.

TELEVISION 2
16.45 Fotboll — TV-cupens semifinaler i Ronneby. Mac Gänger.

18.30 Tintins äventyr. Färg. Den mystiska stjärnan. 4. Ett jättemonster. Farfar på jakt. Färg. Dockserie trettion avsnitt om en gammal storsviltjägare som berättar. 4. Kängu run.

18.55 Vädret, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Rapport.

19.30 Här kommer Cooper — engelsk underhållning med Tommy Cooper.

19.35 Naturviktarna tittar på insända filmer. Torngy Swiss Östgren. Färg. 20.30 Håll dig igång! Bengt Bedrup.

20.45 TV-nytt.

20.50 Tre sänger om Lening — rysk dokumentärfilm från 1934. Däga Vertovs hyllning till Lenins skapelse: Sovjet.

Första sången: Kvinnorna är fria, de tar av sig sina slöjor, lär sig läsa, kör traktorer.

Andra sången: Från Lenin liggande i sin kista över till den levande Lening på film.

Tredje sången: Röda torget. Lenins mauseum.

Inledning av Carl-Henrik Svenstedt.

22.00—22.20 Friidrott Norge—Sverige. Sven Petersson och Bo Hansson.

TV Tisdag

TELEVISION 1
17.45 Simskolan — Gösta Blomqvist, 6.

18.00 TV-nytt, meddelanden.

18.05 Pojken från Indiansjön. Färg. 11. Förbudet område.

19.30 Oh Happy Day — sångstund med ungdomar från Björngårdsavil i Göteborg.

19.00 Malm och bergsmän — kortfilm av Prins Wilhelm från 1943.

19.20 Sjung med Egon — allsångsprogram.

19.30 TV-nytt, vädret.

20.00 Långdansen. Färg. Tempofrågesport från norr till söder med Lennart Hyland. Från Gölzaudden i Luleå.

20.30 Jeremy — konstnär med musik. Färg. Jeremy Stig — ung amerikansk artist.

21.00 Guld. Färg. Engelsk dokumentärfilm om guld.

21.30 Gäst i ettan. Färg. I en direktsändning samtalar Jan Bonnevier och Mats Fagerström med en aktuell gäst.

22.00 TV-nytt, vädret.

22.10—22.30 Larm till sektion D. Färg. Sista programmet i den engelska serien.

6. Ett nytt hjärta.

I rollerna: John Paul, Simon Oates, Robert Powell, Alex Scott och Mary Holland.

TELEVISION 2
18.30 Akvariefiskar. Färg. En hobby för miljoner.

18.55 Vädret, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Rapport.

19.30 Kanske en gentleman — svensk film från 1951 med John Elfström, Gösta Cederlund, Marianne Löfgren, Stig Järrel, Eny Hagman, Sten Gester och Harriet Philipsson. Regi: Ragnar Frisk.

21.00 Håll dig igång! Bengt Bedrup.

21.15 TV-nytt.

21.20 Dokument utifrån — reportage.

22.00 Friidrott Norge—Sverige. Sven Petersson och Bo Hansson.

TV Onsdag

TELEVISION 1
17.45 Simskolan — Gösta Blomqvist, 7.

18.00 TV-nytt, meddelanden.

18.05 Barnprogram för hela familjen med Ake Brolin.

18.30 Vet du vad. Liten ordbok i TV. Dagmar Lange, som förklarar orden morbid och misantrop.

18.40 Auktion! Samling på Skansen där fynd ur svenska folkskops gömmor går under klubban till förmån för Radiohjälpen.

19.30 TV-nytt, vädret.

20.00 Här är Tom Jones. Färg. Gester: Dusty Springfield, Paul Anka, Frank Gorshin m fl.

20.50 Tranvägen tur och retur. Färg. Ett engelskt program om flyttfågelsvägar — Nils Linnman.

21.30 Gäst i ettan. Färg. Jan Bonnevier och Mats Fagerström samtalar med en aktuell gäst.

22.00 TV-nytt, vädret och sport.

22.10—22.50 Signal från okänd — amerikansk långfilm från 1955 med Glenn Ford, Donna Reed, Leslie Nielsen, Juano Hernandez, Robert Keith.

Efter en TV-pjäs av Cyril Hume och Richard Maibaum. Regi: Alex Segal.

TELEVISION 2
16.45 Fotboll — TV-cupens final i Ronneby. Mac Gänger.

18.30 Ögonblick 4. Skämt och allvar i skön blandning.

18.55 Vädret, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Rapport.

19.30 Motstånd i Berlin efter en roman av Hans Fallada. Musik: Günther Hauk. Regi: Hans Joachim Kasprizik. Del 1. Motstånd i Berlin är en östtysk serie i fyra delar, som utspelas i Berlin under andra världskriget.

I rollerna: Erwin Geschonnek, Elsa Grube-Deister, Christine Schorn, Fred Düren, Fred Delmare, Helga Göring, Wolfgang Kieling, Dieter Franke, Erik Dundeimann och Erika Pellikowski.

20.45 Håll dig igång! Bengt Bedrup.

21.00 Direkt. Färg. Om en barnkoloni.

21.30 TV-nytt.

21.35 Eva 8 år — den tredje filmen av fyra om barnen i ett höghus vid Hagsätra.

22.00 Friidrott Norge — Sverige. Sven Petersson och Bo Hansson.

TV Torsdag

TELEVISION 1
17.45 Simskolan — Gösta Blomqvist, 8.

18.00 TV-nytt, meddelanden.

18.05 Den blå måsen. Färg. Jugoslavisk äventyrsfilm. 7. Fällan.

18.30 Te för två. Färg. Gunnel Broström berättar en liten historia i kvällningen.

18.40 Akutfall. Färg. Amerikansk serie om fem unga läkare vid ett stort sjukhus. 9. Avgörandet.

19.30 TV-nytt, vädret.

20.00 Långdansen. Färg. Tempofrågesport med Lennart Hyland. Från Bonnstadstorg i Skellefteå.

20.30 Var med och bjöd. Färg. Fynd ur svenska folkskops gömmor presenteras inför onsdagens auktion i TV 1.

20.35 Fiskare i Söderhavet. Färg. Japansk reportage.

21.30 Gäst i ettan. Färg. Jan Bonnevier och Mats Fagerström samtalar med en aktuell gäst.

22.00 TV-nytt, vädret.

22.05—22.40 Blå gatan — Bilder från ett kvarter av Kent Andersson och Bengt Bratt.

TELEVISION 2
14.00—18.00 Wimbledon tennis. Färg. Herrarnas semifinaler. Bengt Grive.

18.30 Magnus. Film av Hans Petersson och Berndt Klyvare. 3. En gammal häst.

18.55 Vädret, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Rapport.

19.30 Barlows män — engelsk serie om en polisstyrka på specialupdrag med bl a Stafford Johns.

20.20 Håll dig igång! Bengt Bedrup.

20.35 Svindlande bilaffärer. Det första reportaget i TV 2-serien om bilisten.

21.15 TV-nytt.
21.20 Tonbryggeriet. Fläkset brinner.
21.50—22.50 Från adelns slott till folks hus. Färg. Svensk konsthistoria av Allan Ellenius och Hans Furuhagen.

TV Fredag

TELEVISION 1
17.45 Simskolan — Gösta Blomqvist, 9.

18.00 TV-nytt, meddelanden.

18.05 Picolo — den lille målaren.

18.10 Gräshoppornas 6. Färg. Smarty. 12. Toughy, 9. och Mouse, 7, på uppåttstafard. 12. Riddaren.

18.25 Fablernas värld. Färg. Fröken Stork.

18.30 Diana Ross. Färg. The Supremes och The Temptations.

19.00 Var med och bjöd. Färg. Inför onsdagens auktion i TV 1.

19.05 Kejsarinnans kurr. Färg. Österrikisk äventyrsberättelse i historisk 1700-talsmiljö med Klausjürgen Wussow, Matthias Grimm och Annaliese Kluge.

9. Häxerier.

19.30 TV-nytt, vädret.

20.00 Korsriddarna. Färg. Polsk äventyrsfilm från 1960 efter Sienkiewicz berömda riddarroman med Urszula Modrzyńska, Grazyna Stanisewska, Andrzej Szalowski, Henryk Borowski och Aleksander Fogel i rollerna. Regi: Aleksander Ford.

22.00 TV-nytt, vädret.

22.05—22.55 Korsriddarna — filmen fortsätter.

TELEVISION 2
14.00—18.00 Wimbledon tennis. Färg. Damernas imfinal. Herrarnas dubbelfinal. Bengt Grive.

18.30 Ram Tam Tagger. Färg. Himlen är blå. Färg. En liten pojke och hans drake.

18.55 Vädret, meddelanden.

19.00 TV-nytt.

19.10 Rapport.

19.30 Stefan Demert sjunger egna visor. Färg.

20.00 De laglydiga revolution. Färg. Om Chile och president Allende av Maria Cederquist, Jan Lindqvist och Gaetano Pagano.

20.50 TV-nytt.

20.55 Vykortet. Färg. Ljuva melodier, baskia droppar och annat skänkt.

21.40—23.00 Den tana — pjäs av Dos-tojevskij. En föreställning från Tjeckoslovakien. Regi: S. Barabas.

Medverkande: Magda Vsarjova, Olobor Filicik, O Adamokova, H Slivkova och Anton Mrvecka.

Pjäsen handlar om förhållandet mellan en medelålders man och en mycket ung kvinna.

UENDAGE AEGSASTI

Eesti Päevaleht

tellimist, et lehe saamisel vahet ei tuleks. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid Rootsis.